

Undersøgelse om årsager til **frafald** i spejderbevægelsen

Notat

Line Duwe Konnerup og Birgitte Simonsen

Undersøgelse om årsager til
frafald i spejderbevægelsen

Undersøgelse om årsager til frafald i spejderbevægelsen

Line Duwe Konnerup
Birgitte Simonsen

© Forfatterne og Center for Ungdomsforskning, 2010

Grafisk design: Niels-Henrik M. Hansen

Foto: Niels-Henrik M. Hansen

Center for Ungdomsforskning
Tuborgvej 164
2400 København NV
www.cefudk.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	7
Metode	9
Kontekst - Ungdomsliv og foreningsliv	13
Sammenfatning	15
Spejder er en unik fritidsaktivitet	15
Børnene/de unge er ikke troløse	16
Travle unge mennesker	17
Venner betyder meget	17
Spejdernes image	18
Sjove aktiviteter	18
Årsager til frafald	19
"Det blev kedeligt"	19
Manglende tid (prioritering af anden aktivitet)	21
Venner stoppede	22
Aktiviteten fænger ikke	23
Praktiske årsager	24
Årsagstyper/ arketyper	25
"Lederen"	26
"Den fornuftige"	27
"Kammeraten"	28
"Den nysgerrige"	29
Et skøn over fordelingen af årsagsprofilerne	30
Konklusion/anbefaling	33
Litteratur	35

Forord

Mange foreninger oplever i disse år vanskeligheder ved at rekruttere og fastholde unge – en tendens spejderbevægelsen også mærker. Dette er baggrunden for, at Det Danske Spejderkorps, KFUM-Spejderne i Danmark, De Grønne Pigespejdere og Danske Baptisters Spejderkorps har bedt Center for Ungdomsforskning undersøge årsager til frafald i spejderbevægelsen.

Undersøgelsen stiler derfor mod at påpege, hvilke årsager til frafald der findes blandt de unge der melder sig ud af spejderbevægelsen, og af deres forældre. Der vil desuden tegnes frafaldsprofiler på baggrund af mønstre og tematikker i ovennævnte svar.

Undersøgelsen er udarbejdet af Line Duwe Konnerup og Birgitte Simonsen fra Center for Ungdomsforskning.

April 2010 – God læselyst!

Metode

Denne undersøgelses resultater er baseret på 75 interview med børn/unge og deres forældre. De interviewede børn/unge er født mellem 1995-1999, har været medlem af et spejderkorps i minimum et år og har udmeldt sig i perioden 1.7.-31.12.2009. Der er så vidt muligt tilstræbt en ligelig fordeling af køn, alder og geografisk placering blandt de interviewede.

Spejderkorpserne har udleveret lister med kontaktoplysninger over frafaldne medlemmer, men ved ikke hvilke personer der er blevet interviewet. Interviewpersonerne er anonymiserede og fremstår derfor kun med alder og alias.

Interviewene har varet mellem 5-20 minutter afhængig af den enkeltes villighed og lyst til at fortælle om sin fritid, og er foretaget via telefon. Interviewet har taget form af en indfølelse samtale omhandlende valg/fravalg af fritidsaktiviteter og hvad børnene kan lide/ikke kan lide. På denne måde træder børnene/forældrenes umiddelbare svar og begrundelser frem og danner et helhedsindtryk af den enkeltes fritidsliv. Det giver i sidste ende et billede af, "hvor" i fritidsuniverset spejderbevægelsen har sin plads.

I analysen er der lagt vægt på, hvad børnene tillægger værdi i forhold til deres valg og fravalg af fritidsaktiviteter – suppleret af forældrenes vurderinger. Det betyder ikke, at undersøgelsen er ukritisk i forhold til børnenes udsagn, men blot at det er deres oplevelser og vurderinger som er i fokus. Derfor har de aspekter, som nævnes i rapporten, betydning for frafaldet i større eller mindre grad, mens andre aspekter, som indledningsvis var formodet at have betydning for frafaldet, ikke umiddelbart lod til at have betydning i realiteten, er udeladt. Her tænkes f.eks. prisen på medlemskab; en enkelt far i undersøgelsen har kommenteret på prisen, som han mente var på et niveau, hvor alle kan være med. Fokus

i rapporten er derfor på de aspekter, som umiddelbart har generel betydning for frafaldet, mens de aspekter, der ikke lader til at have betydning, er udeladt.

Langt størstedelen af de personer, der blev kontaktet i forbindelse med undersøgelsen, har været meget åbne og villige til at fortælle om deres fritidsliv. Kun få har takket nej til at deltage i undersøgelsen. Der er blevet spurgt til forældrenes uddannelsesmæssige baggrund i undersøgelsen, men der har ikke været forskelle at spore i svarene på baggrund af dette. Ligeledes synes familiesituationen; skilsmisser, sammenbragte familier eller plejefamilier, ikke at have betydning for udfaldet og der er derfor ikke lagt vægt på disse i analysen.

Faktaboks: Interviewpersonernes antal og fordeling

Interviewpersoner

I alt er der interviewet 75 børn/unge fordelt på 41 piger og 34 drenge. Aldersmæssigt er børnene/ de unge fra 11-14 år og fordeler sig således:

Alder	11 år	12 år	13 år	14 år
	15	21	25	14

I forhold til klassetrin ser fordelingen således ud:

Klassetrin	4.klasse	5.klasse	6.klasse	7.klasse	8.klasse
	1	17	25	21	11

Den geografiske spredning af interviewpersonerne er som følger:

Region	Hovedstaden	Nordsjælland	Bornholm	Vestsjælland	Fyn/øerne	Sønderjylland	Nordvestjylland	Østjylland	Nordjylland
	11	4	1	8	6	15	9	14	7

For de enkelte spejderkorps ser fordelingerne ud som følger.

Danske Baptisters Spejderkorps:

Køn	Piger	Drenge	I alt
	3	2	5

Alder	11 år	12 år	13 år	14 år
		1	2	2

Klassetrin	4.klasse	5.klasse	6.klasse	7.klasse	8.klasse
		1	1	1	2

Region	Hovedstaden	Nordsjælland	Bornholm	Vestsjælland	Fyn/øerne	Sønderjylland	Nordvestjylland	Østjylland	Nordjylland
				3					2

De Grønne Pigespejdere:

Køn	Piger	Drenge	I alt
	10		10

Alder	11 år	12 år	13 år	14 år
	3		2	5

Klasse/trin	4.klasse	5.klasse	6.klasse	7.klasse	8.klasse
		3		4	3

Region	Hovedstaden	Nordsjælland	Bornholm	Vestsjælland	Fyn/øerne	Sønderjylland	Nordvestjylland	Østjylland	Nordjylland
	1	1		1	1	2	2	2	

Det Danske Spejderkorps:

Køn	Piger	Drenge	I alt
	16	14	30

Alder	11 år	12 år	13 år	14 år
	6	10	9	5

Klasse/trin	4.klasse	5.klasse	6.klasse	7.klasse	8.klasse
		6	11	11	2

Region	Hovedstaden	Nordsjælland	Bornholm	Vestsjælland	Fyn/øerne	Sønderjylland	Nordvestjylland	Østjylland	Nordjylland
	4	3	1	4	3	3	4	3	5

KFUM-Spejderne i Danmark:

Køn	Piger	Drenge	I alt
	12	18	30

Alder	11 år	12 år	13 år	14 år
	6	10	9	5

Klasse/trin	4.klasse	5.klasse	6.klasse	7.klasse	8.klasse
	1	7	13	5	4

Region	Hovedstaden	Nordsjælland	Bornholm	Vestsjælland	Fyn/øerne	Sønderjylland	Nordvestjylland	Østjylland	Nordjylland
	6				2	10	3	9	

Kontekst – Ungdomsliv og foreningsliv

Ungdomsperioden er en relativt "ny" opfindelse; en social og samfundsmæssig konstruktion, som har til hensigt at socialisere og kvalificere barnet/den unge til voksentilværelsen og strækker sig i dag over en relativt lang periode.

Unge i dag har på mange måder "frit valg på alle hylder" med hensyn til valg af alle facetter af livet; valg af omgangskreds, holdning, interesser, politisk ståsted, musiksmag, tøjstil og diverse forbrugsvalg – for ikke at nævne uddannelsesvalgene. Det opleves på den ene side som ubegrænsede muligheder af de unge, men på den anden side som et pres fra forældre, venner, samfund og sig selv om at skulle vælge rigtigt. Den tid, hvor man ved fødsel var blevet givet en livsbane via sine forældre er for længst ovre. Det enkelte (unge) menneske er fri til at foretage disse valg. Overordnet set handler ungdomsfasen derfor om identitetsdannelse og derigennem en lang række valg, der til sammen skaber en identitet og livsanskuelse.

Uddannelse har naturligvis en stor plads i ungdomslivet, men ligeledes har fritidslivet, hvor især samværet med venner har stor betydning for de unges personlige udvikling og sociale integration. De ting, man umiddelbart forstår ved "ungdomsliv" er ofte knyttet til fritidslivet – det er her livet leves her og nu. Derfor er fritiden af stor betydning. Fritidslivet er ikke helt "frit" idet lektier også skal laves, selvom man har fri fra skole og det er også i fritiden et eventuelt fritidsjob ligger. Derudover dækker fritidslivet alle de aktiviteter den unge foretager sig; både organiserede og skemalagte fritidsbeskæftigelser, hjemlige pligter og at "hænge ud med vennerne". En stor del af fritiden vil for mange unge foregå sammen med vennerne enten hjemme i privaten eller ude i bylivet. De fleste unge har et rigt og varieret ungdomsliv, og kan endda have en meget travl hverdag, hvor tiden er svær at få til at slå til i forhold til alt det man gerne vil.

Det sociale fylder også meget for de fleste unge i forhold til de organiserede og skemalagte fritidsaktiviteter. Det kan være i form af, at man deltager i aktiviteten sammen med klassekammerater eller det

sociale fællesskab der opstår mellem deltagerne i aktiviteten. Typisk fylder interessen i aktiviteten og fællesskabet omkring den, mere i den unges bevidsthed end det at man er medlem af en forening. De unge søger dog også et udbytte i form af læring og udvikling af deres deltagelse, hvad end det er dygtiggørelse indenfor en sportsgren eller lære at samarbejde og omgås andre. En god leder eller træner vægtes ofte højt i denne forbindelse, og den gode leder/træner skal både være dygtig til den givne aktivitet, men også formå at nå de unge; dvs. interessere sig for de unge og deres liv. De unge ønsker ikke at fritidsaktiviteten bliver for "seriøs og skoleagtigt", men at den har et islæt af frirum over sig. Muligvis derfor vægtes en leder/træner som man også kan tale uformelt med højt, netop fordi denne ikke er en autoritetsfigur på linje med en skolelærer.

Som det fremgår ovenfor er foreningsdeltagelse kun en del af en større sammenhæng i et ungt menneskes liv, og unge er generelt blevet mere mobile i forhold til deres deltagelse. Dette skyldes især at uddannelse fylder mere og længere, og kan kræve flytning til anden/større by. F.eks. vil et efterskoleophold i de fleste tilfælde betyde, at den unge er tvunget til at forlade eller holde pause fra foreningen. Med andre ord kan livsomstændighederne for et ungt menneske i dag vanskeliggøre et længerevarende og forpligtende foreningsmedlemskab. Ganske ofte er det netop dét foreningerne forventer af deres medlemmer; længerevarende og forpligtende deltagelse, hvilket kan støde sammen med de unges deltagelse primært for aktiviteternes og det sociale fællesskabs skyld. De unge er langt hen af vejen ikke bevidste om de værdier og traditioner, som er indlejret i foreningerne, og forholder sig derfor ikke til dem (Illeris et al. 2009: Ungdomsliv; Nielsen, Højholdt og Simonsen 2004: Ungdom og foreningsliv).

Sammenfatning

Spejder er en unik fritidsaktivitet

Overordnet set er der flere fællestræk at spore blandt de interviewede. Først og fremmest er spejderbevægelsen en unik fritidsaktivitet. Det fremgår tydeligt af interviewene at børnene opfatter spejderarbejdet som unikt i forhold til de mange andre fritidsaktiviteter der tilbydes, hvilket træder frem i citaterne nedenfor.

Morten 14 år: "Jeg kunne godt lide at være udenfor, få noget frisk luft og være sammen med andre på en anden måde end den jeg er vant til. Det var noget helt andet."

Mette 14 år: Spejder lyder så nederen, fordi folk tror det er noget med at binde knob, men det er jo ikke det. Det er meget at være sammen med andre. Man lærer at samarbejde med andre og snakke med andre."

Jens på 12 år: "Det var meget forskelligt det man lavede – der skete noget hele tiden."

Spejderarbejdet giver mulighed for at lære om ting, man ikke lærer andre steder og som man i nogle tilfælde kan bruge i andre sammenhænge, som Rie i citatet nedenunder bemærker.

Rie på 11 år fortæller: "Man laver nogle andre ting end man gør til fodbold eller håndbold eller hvad ved jeg.... Man kan nogle gange lære noget andet man kan bruge."

Ved spørgsmålet om, hvad det f.eks. kunne være svarer Rie:

"Man kan lære noget mere om kristendom.(..) Det man får at vide der, er noget man nogen gange godt kan bruge."

Rie fortæller endvidere, at de ikke snakkede så meget om kristendom til spejder, men hun synes det var fint og at hun fik nok at vide. Sanne Emilie på 13 år fortæller om, hvad de lavede til spejder:

"Vi var ude i sådan en hytte vi havde og lave forskellige ting over bål og lave nogle forskellige lege og lære om kristendom og biblen!"

Sanne Emilie synes det var sjovt, men lægger ikke speciel vægt på det religiøse aspekt, hvilket er et generelt resultat af undersøgelsen. Kun få af børnene nævner et religiøst aspekt ift. spejderne, og kun en enkelt af dem til dels i forbindelse med frafald:

Signe 12 år: "Jeg kunne faktisk rigtigt godt lide det [at være spejder] bortset fra at vi skulle gå i kirke en gang i mellem. Det synes jeg var pænt nederen. Fordi jeg ikke rigtigt tror på nogen gud, og så skulle vi høre på alt det der hejs om alt det der. (..) Jeg ville måske gå til spejder igen, men så skulle det ikke være grøn spejder for jeg gider ikke det der kirke-noget."

Signe er meget negativt indstillet overfor det religiøse aspekt, men alligevel er det ikke den primære grund til hendes frafald – det viser sig at være et tidsmæssigt sammenfald med en anden aktivitet. For hovedparten af de interviewedes tilfælde lægges der ikke vægt på et evt. religiøst islæt hos spejderne.

På baggrund af undersøgelsen synes det religiøse aspekt derfor ikke umiddelbart at have betydning for frafaldet.

Derudover lærer man om samarbejde ved at være spejder. Børnene oplever en anden form for sammenhold hos spejderne end de finder hos de traditionelle sportsgrene. Det er derfor i denne sammenhæng værd at bemærke, at spejder netop ikke bliver opfattet som en sportsgren af børnene, men som "noget andet".

Manja på 13 år mener om spejder: "Det er jo ikke en sport, sådan rigtigt... Det er noget anderledes."

Janus 11 år på spørgsmålet om han har gået til nogle sportsgrene eller aktiviteter: "Ikke sportsgrene, men jeg har gået til spejder på et tidspunkt"

De aktiviteter man laver til spejder udbydes ikke magen til andre steder og spejder er derfor en unik fritidsaktivitet. Her tænkes primært på friluftslivet og lære at klare sig selv på "primitiv" vis – de aktiviteter de fleste umiddelbart vil forbinde med spejderlivet.

Langt størstedelen af børnene har været meget glade for at være spejdere og har kun positive ting at sige om spejderne. Ofte fremhæver de netop friluftslivet som det sjoveste aspekt, som Susanne og Sandra pointerer nedenfor.

Susanne på 13 år om at være spejder: "Det var rigtigt godt. Det, at være udenfor"

Sandra 12 år om at være spejder: "Det var rigtigt sjovt sådan... at være udenfor"

Signe 13 år: "Det var sådan meget sjovt. Det var meget ude i den frie natur og sådan noget."

Børnene/de unge er ikke troløse

Et andet gennemgående fællestræk er, at børnene ikke "shopper" så meget rundt mellem fritidsaktiviteter, som man kunne have frygtet med henblik på ungdomslivet generelt. Dette er højst sandsynligt til dels et udslag af børnenes unge alder og det faktum at de alle fortsat går i folkeskole – de står endnu ikke i en situation, hvor uddannelsesvalg kan kræve en flytning og dermed tvinge dem til at forlade en fritidsaktivitet.

Børnene har generelt mange fritidsaktiviteter at vælge imellem, også i de mindre byer – men de er ikke troløse af den grund. Størstedelen af børnene er trofast overfor deres fritidsaktiviteter i flere år, muligvis ansporet af forældrene der i langt de fleste tilfælde har et princip om, at man giver tingene en chance og gør sæsonen færdig, inden man stopper. Igen må det pointeres at det højst sandsynligt er påvirket af den unge aldersgruppe (11-14 år), hvor beslutningerne endnu ikke bliver taget af børnene alene, og vil muligvis ændre sig, når børnene bliver ældre og mere selvstændige.

Børnene vælger dog i høj grad selv de fritidsaktiviteter, de gerne vil gå til, men er ikke altid selv herre over, hvornår de stopper med en aktivitet igen. Citaterne nedenunder illustrerer, hvordan forældrenes indflydelse kommer til udtryk, når børnene ønsker at stoppe med en fritidsaktivitet.

Liva 13 år: "De [forældrene] siger, at man skal tænke sig rigtigt godt om inden man stopper til noget."

Natalie 12 år: "Jeg sagde bare til dem [forældrene] at jeg ikke ville gå til spejder mere." [Interviewer: Hvad sagde de så?] "De sagde at jeg lige skulle gå til det indtil vi ikke skulle betale for det mere... vi havde lige betalt."

Henrik 14 år: "Jeg fortæller dem [forældrene] at jeg er blevet træt af det og at jeg ikke gider det mere. De siger at jeg måske skal give det en chance til, men hvis jeg virkelig ved hvad jeg går ind til, så er det ok."

Travle unge mennesker

Derudover er børnene generelt set meget aktive – kun en håndfuld interviewede gik slet ikke til nogen fastlagt sportsgren eller aktivitet. I en tid, hvor mediebruget (tv, pc, internet, spillekonsol og mobil) er en naturlig del af alle børns liv kunne man forvente at bl.a. disse tog tid væk fra de traditionelle, aktive fritidsaktiviteter. Det er dog ikke tilfældet. Børnene bruger generelt set en del tid på mediebrug og ofte i en social sammenhæng, men går også i snit til 1-2 aktiviteter om ugen – og mange går til flere. Der er derfor tale om en gruppe aktive, sociale og forholdsvis travle børn i tråd med det generelle ungdomsbillede, der blev tegnet i et tidligere afsnit.

Venner betyder meget

Vennerne og godt socialt samvær betyder også meget for børnene. Langt de fleste af børnene nævner, at de helst vil bruge deres fritid sammen med vennerne.

Anne 14 år: "Jeg er meget meget glad for mine venner."

Sabine 13 år om, hvad hun bedst kunne lide ved spejder: "at være sammen med vennerne og have det sjovt."

Mikkel 14 år om, hvad der er sjovt ved at spille badminton: "Du får en masse venner og alt det der samvær... det er sjovt at spille."

Derfor er endnu et gennemgående træk i interviewene, at børnene lægger vægt på det sociale aspekt ved deres fritidsaktiviteter og gerne deler deres fritidsaktiviteter med venner.

Dorte på 13 år om, hvad der er sjovt ved badminton: "Det er nok at der mange fra min klasse som går til det og så er det sjovt at gå sammen med dem."

Amalie 12 år taler om, hvad der kunne få hende til at gå til spejder igen: "Hvis der var flere af mine veninder, som kom, tror jeg."

Dermed ikke sagt at børnene følger venner/skolekammerater blindt i deres valg af fritidsaktiviteter, men samværet med venner vægter, ikke overraskende, højt i deres udlægning af, hvilke aspekter der er sjove ved fritidsaktiviteterne.

Jonathan på 14 år fortæller hvorfor det er dejligt at være sammen med vennerne: "Fordi man får nogle oplevelser sammen. Det er bedst med dem man har kendt gennem tiden, men det kan selvfølgelig også være godt med nogle nye... Det er lidt sjovt at sidde og snakke tilbage i tiden."

Spejdernes image

Med hensyn til spejderbevægelsens image er det ikke noget børnene har lagt stor vægt på i interviewene. Enkelte har dog kommenteret på at "det ikke er så sejt" at være spejder.

Karsten på 12 år fortæller: "Det [spejder]holdt jeg op med, fordi jeg ikke synes det var så sejt... Det er ikke sejt at rende rundt i en uniform og tænde et bål."

Andre har fundet et par af traditionerne lidt mærkelige:

Karen på 12 år fortæller om mærkedage, der blev fejret: "Ham der opfandt spejders fødselsdag. Der var sådan nogle forskellige traditioner. Det var lidt mærkeligt. Så skulle man tænde et lys hver. Jeg synes, det var lidt for mærkeligt."

Det er dog ikke det generelle billede, men nærmere nogle få tilfælde, som er påvirket af dette. Efter som der er få af de interviewede, som har nævnt imaget i forbindelse med deres fravalg af spejderne, lader det ikke til at have stor betydning, hvorvidt vennerne synes det er "sejt" eller ej. I et enkelt tilfælde har mobning dog været en medvirkende årsag til frafaldet:

Alexander på 12 år fortæller om spejder: "Jeg kunne rigtigt godt lide det, men man fik sådan nogle øgenavne og sådan noget ovre i skolen."

Glædeligvis lader det til at børnene/de unge vælger og fravælger fritidsaktiviteter på baggrund af interesse og lyst – ikke fordi de bliver presset af venner. Nogle få er endda meget bevidste om ikke at være for "mainstream":

Jonathan på 14 kan godt lide at skille sig ud: "Det var lidt for normalt-agtigt. Det er så typisk at drenge sådan går til fodbold, så det virkede bare ikke som det jeg skulle gøre."

Heldigvis lader mobning eller pres fra venner ikke til at være et problem for størstedelen af de interviewede. Undersøgelsen giver derfor ikke umiddelbart grund til bekymring over imaget for spejderbevægelsen – det er i alle tilfælde ikke en overvejende grund til frafald.

Sjove aktiviteter

Et sidste gennemgående træk i interviewene er i forhold til de fritidsaktiviteter børnene fortsat deltager i. Den aktivitet som fastholder dem, skaber en glæde hos børnene, hvor interessen for aktiviteten i sig selv og et godt socialt sammenhold også vægtes – og hvor børnene føler, at de lærer noget og udvikler sig. For nogle er et konkurrenceaspekt vigtigt, for andre ikke, men for at aktiviteten skal blive ved med at være sjov, skal der være en kontinuerlig udvikling og nye udfordringer.

Årsager til frafald

Med henblik på årsager til frafald i spejderbevægelsen er svarene gennemgående faldet indenfor fem kategorier: "Det blev kedeligt", "Manglende tid", "Venner stoppede", "Aktiviteten fangede ikke" eller "Praktiske grunde".

Disse er de hyppigst nævnte grunde til frafald af børnene og deres forældre. Oftest har årsagen til frafaldet for det enkelte barn dog ikke været entydig, men er en kombination af flere af de nedenfor nævnte årsager. Derfor er frafaldsårsagerne beskrevet i de forskellige sammenhænge de forekommer hos børnene og kan af samme grund være overlappende i visse tilfælde.

"Det blev kedeligt"

Et meget typisk svar fra børnene på, hvorfor de stoppede med at være spejder har været: "Det var rigtigt sjovt i starten, men til sidst blev det kedeligt".

Mange af børnene har været spejdere i flere år og de føler ikke længere at de lærer noget nyt – der er for mange gentagelser i aktiviteterne. Ofte fortæller børnene også, at de brugte mere og mere tid indendørs i spejderhytten, hvor de "bare sad og snakkede".

Kristina på 14 år: "Der blev lidt for meget pigesnak over det. Der var ikke så meget at lave til sidst."

Anita på 11 år: "Der var for meget med at sidde og høre om spejdere fra gamle dage."

Mikkel 14 år gik til spejder i 6 år: "Omkring 6.klasse blev det lidt kedeligt, fordi man har gået til det i så mange år og så skal man lave ret meget det samme."

De føler med andre ord ikke at der sker en udvikling i deres spejderarbejde og de vælger derfor at stoppe med at være spejder.

Anne 14 år: "Jeg blev større og ville gerne have nogle flere udfordringer, men det hele.. det kørte ligesom bare igen og igen."

Michael på 12 år: "Jeg havde gået til det i 3-4 år og så synes jeg det begyndte at blive kedeligt. Jeg synes ikke, jeg lærte noget nyt."

I flere tilfælde er denne frafaldsårsag nævnt i sammenhæng med skift af spejderleder, enten fordi der er kommet en ny leder eller fordi børnene er rykket op i en ældre gruppe og derved får nye ledere. De nye ledere formår ikke at planlægge og strukturere aktiviteterne til børnenes tilfredshed.

I flere tilfælde med de ældste børn har de efter oprykning slet ingen leder og er derfor selv ansvarlige for at tilrettelægge møderne/aktiviteterne – ofte med manglende struktur og planlægning samt ren snakkeklub som resultat. Lene og Eskild forklarer nedenfor deres oplevelser.

Lene på 14 år fortæller: "Først så havde vi nogle ledere, men så skulle vi ikke have dem mere. Så skulle vi selv finde på ting vi skulle lave, og det var jo rigtigt fedt i starten, men så til sidst blev det bare til sådan nogle useriøse ting vi lavede. Det var sådan noget med at vi skulle bage kage hver gang (...) Jeg kunne rigtigt godt lide da vi havde de der ledere, hvor vi lærte sådan lidt mere."

Eskild 13 år: "Det blev for kedeligt. Så skulle vi ikke lave noget, så skulle vi bare sidde og kigge på ting. [Tidligere] havde vi været ude og bygge lidt og sådan. Der var kommet ny leder..."

På baggrund af undersøgelsen står det derfor klart, at lederne har et stort ansvar i forhold til struktur og planlægning af aktiviteter, der helst ikke må gentages for mange gange. Og der SKAL være aktiviteter, gerne af den udendørs slags – en vintersæson i spejderhytten vil i de fleste tilfælde drive børnene væk. Jonathan, Liva og Anne fortæller alle om de manglende eller kedelige aktiviteter:

Jonathan på 14 år: "Vi gjorde ikke sådan rigtigt nogle spejderting til sidst. Vores førere var lidt dovne til at planlægge noget til os."

Liva 13 år: "Nogen gange lavede vi lidt for lidt. Så blev det bare til at sidde og tale. [Interviewer: Og det var ikke sjovt?] Liva: "Nej, ikke hele tiden. Ikke når det var det, man lavede hver gang."

Anne på 14: "Det meste var jo hyggeligt, også på nogle af de der opgaver, men når det blev alt for meget skoleagtigt så... Vi skulle lave endnu flere sådan lektieagtige ting, hvor vi skulle sidde og snakke om de opgaver. Jeg er skolemenneske, men i et vist omfang"

Som det fremgår af ovennævnte citater søger børnene/de unge udfordringer og læring af spejderaktiviteterne, men de lægger samtidig vægt på, at det er læring i form af aktiviteter de ikke kan få andre steder. Liva påpeger de manglende aktiviteter, Anne taler om at det ikke må blive for "skoleagtigt", og det samme gør Jonathan andetsteds i interviewet – de vil lave "spejderting". Aktiviteterne skal derfor både have læringselementer, men i høj grad også fritidselementer i sig.

I andre tilfælde vil denne frafaldsårsag ydermere dække over, at børnene af den ene eller anden grund er havnet i en gruppe, som de ikke aldersmæssigt føler sig som en del af. Et klassetrin/års aldersforskel mærkes meget markant af børnene. De bryder sig ikke om at være sammen med for mange som er yngre/ældre end dem selv – enten er de er for "barnlige og fjollede" eller for "voksne". Derved rammer aktiviteterne i gruppen ofte også skævt rent aldersmæssigt, og børnene begynder at kede sig. Juliane og Janus fortæller om deres oplevelser med aldersfordelingen i gruppen nedenfor.

Juliane 13 år, 7. klasse: "Der var ikke lige nogle på min alder. Der var nogle som gik i 8. og 9., og der var nogle fra 6., men der var ikke lige nogen fra 7. De var sådan enten for voksne eller for barnlige"

Janus på 12 år: "Spejder var sjovt nok i et stykke tid, men så begyndte det at blive lidt kedeligt, fordi så kom der nogle af de yngre, som rykkede op på det hold, hvor jeg så gik. Og de pjattede for meget og så kunne man simpelthen ikke lave noget seriøst. Så blev det kedeligt.(...)Så rykkede jeg op på et ældre hold, men der gik de bare og snakkede hele tiden, så der fik vi heller aldrig lavet noget."

Det handler derfor både om indholdet af aktiviteterne, men også om alderssammensætningen af gruppen. Der må desuden ikke være for mange spejdere i en gruppe, da det også påvirker børnenes opfattelse af, hvorvidt de bliver udfordret eller ej. For store grupper med, i børnenes øjne, for store aldersforskelle er ikke hensigtsmæssige i forhold til at børnene føler sig udfordret af aktiviteterne.

Ida 13 år: "[Mine venner stoppede] fordi at de synes vi blev sådan lidt for mange. Vi er inddelt i sådan nogle kategorier efter alder, og hende der var den ældste.. der kom nogen der var tre år yngre end hende og det gad hun ikke lige. Så stoppede hun, og så stoppede hende den anden og så stoppede jeg, fordi de stoppede."

Idas historie illustrerer, hvordan en for stor gruppe med for stor aldersspredning fører til frafald i bedste domino-stil.

Manglende tid (prioritering af anden aktivitet)

En anden hyppig forekommet frafaldsårsag er manglende tid. De forskellige afskygninger af denne frafaldsårsag kendetegnes alle ved, at børnene har prioriteret en anden aktivitet frem for spejder. Spejderaktiviteten vurderes derfor i alle tilfælde ikke vigtig nok til at børnene prioriterer den frem for en anden aktivitet, hvad end det er en sportsgren eller samvær med venner:

Liva på 13 år: "Spejder holdt jeg op med fordi jeg ikke havde tid til det. Fordi jeg både gik til fodbold og håndbold"

Janus på 11 år: "Jeg holdt op til spejder, fordi jeg synes det tog ret lang tid. Det tog to timer om mandagen og der var jeg tit sammen med mine venner. Så hvis vi var i gang med noget, så skulle jeg lige pludselig gå."

Flere af børnene har f.eks. fortalt at en af deres andre aktiviteter blev rykket så det tidsmæssigt faldt sammen med spejder, og de valgte at prioritere den anden aktivitet frem for spejder. Oftest er det en personlig vurdering, der ligger bag valget mellem spejder og en anden aktivitet, og børnene kan have svært ved at sætte ord på deres valg. De vælger den aktivitet, som betyder mest for dem, uden dog altid at kunne forklare, hvorfor det forholdt sig sådan. Den anden aktivitet har i sidste ende betydet mere for dem end spejder gjorde.

Dina 14 år om at vælge badminton frem for spejder da tidspunktet faldt sammen: "Jeg ville gerne gå til noget sport."

Ellen 13 år: "Fodbold lå på samme tidspunkt og samme dag [som spejder] og så var jeg nødt til at vælge en af delene. [Interviewer: Hvorfor valgte du fodbold?] Ellen: "Fordi at det var det jeg allerbedst synes om."

Morten på 14 forklarer sit valg af rollespil frem for spejder: "Spejder var ikke dårligt, men rollespil var bare bedre."

Det er dog vigtigt at pointere, at flere af børnene gerne ville have fortsat til spejder, hvis det tidsmæssigt havde været muligt – men det ændrer ikke på, at de har prioriteret en anden aktivitet frem for spejder.

Morten fra ovenover fortsætter: "Det kan godt være at rollespil flytter tidspunkt efter sommerferien, og så vil jeg gerne gå til spejder igen."

Dog har forældrene også en del at sige i forhold til denne frafaldsårsag. Nogle af forældrene har fortalt at de har regler for, hvor mange fritidsaktiviteter deres børn må gå til om ugen – oftest så børnene ikke skal blive for pressede i hverdagen. Det kan f.eks. betyde at det enkelte barn må gå til en eller to aktiviteter om ugen, og derfor er nødt til at prioritere, hvad han/hun helst vil bruge deres tid på. Børnene har i disse tilfælde valgt andre aktiviteter frem for spejder uden at de nødvendigvis havde mistet lysten til at være spejdere.

Manja på 13 år fortæller: "Jeg må højst gå til to ting."

Søren 12 år: "Min mor har en eller anden regel med at vi kun må gå til én ting af gangen."

Der findes også variationen, hvor børnene har mange fastlagte fritidsaktiviteter flere dage om ugen og har derfor en forholdsvis travl hverdag. I disse tilfælde skrider forældrene ind og beder barnet om at vælge en eller to aktiviteter fra, så ugen kan hænge fornuftigt sammen for dem. Det er ofte børnenes eget valg at prioritere deres tid fornuftigt, så de har tid til både skole/lektier, venner, fritidsaktiviteter og alt det andet en uge måtte indeholde for dem.

Mette 14 år fortæller: "Det var dem [forældrene] som henvendte sig til mig, fordi de synes jeg gik til ret mange ting og ikke var ret meget hjemme. På et tidspunkt gik jeg jo til 8 ting i ugen, altså det var jo helt vildt. De sagde at jeg var nødt til at prioritere hvad jeg havde mest lyst til at lave og at jeg kunne starte med at vælge én ting fra og så se hvordan det gik. Hvis det hjalp og jeg blev mindre stresset synes de jeg skulle vælge en ting mere fra. Jeg startede med at vælge svømning fra, fordi det var jeg mindst glad for, så valgte jeg springgymnastik fra og så spejder til sidst."

Ofte hænger denne frafaldsårsag sammen med ovenstående årsag; hvis spejder begynder at blive "for kedeligt" og ikke "giver nok" og barnet er nødt til at prioritere sin tid, bliver spejder fravalgt. Eller mere præcist, en eller flere andre aktiviteter betyder mere for barnet /den unge end spejderen gør.

Valdemar 13 år: "Spejder det kunne jeg godt lide, men det begyndte at blive lidt sådan halv-kedeligt til sidst. Og der var jeg også begyndt til fodbold. Og der var det samme dag og så stoppede jeg til spejder."

Sidst, men ikke mindst, dyrker enkelte af de interviewede børn sport på relativt højt plan, og er derfor på et tidspunkt nødt til at fravælge andre aktiviteter, heriblandt spejder, for at få tid til den megen træning sportsgrenen kræver.

Venner stoppede

Som tidligere beskrevet fylder vennerne og socialt samvær meget i denne aldersgruppes liv og man kan kun formode, at det vil have endnu større betydning jo ældre børnene bliver. Der hersker ingen tvivl om, at børnene i undersøgelsen i sidste ende fravælger fritidsaktiviteter, hvis ikke de også opfylder et socialt behov. Og mange af børnene nævner netop vennernes fravalg af aktiviteten som årsag til deres eget fravalg.

Filip 12 år: "Der begyndte at komme flere og flere folk ind, som man ikke rigtigt kunne snakke med og så begyndte mine venner at stoppe.(..) Til sidst stoppede jeg"

Det gennemgående træk i forhold til denne frafaldsårsag er, at børnene vælger spejder fra fordi deres venner har fravalgt det. Det betyder, at ét frafald ofte trækker flere med sig som en slags dominoeffekt.

Ina 13 år: "Jeg stoppede, fordi dem jeg gik sammen med stoppede."

Christen 13 år: "De første par år har det været meget sjovt, men så begyndte det at blive kedeligt, fordi alle dem jeg kendte de er holdt op. Så blev det lidt mere kedeligt... når der ikke er nogen man kender."

En del af børnene er mere socialt anlagte end andre og derfor mere påvirkelige af, hvad vennerne gør. De lægger mere vægt på at gå til en aktivitet sammen med klassekammeraterne/vennerne end aktiviteten i sig selv, selvom aktiviteten selvfølgelig også i nogle tilfælde har interesse. Derfor vil de fravælge spejder, hvis de venner, de startede sammen med fravælger det, også selvom om nogle giver udtryk for gerne at ville have fortsat med at være spejdere – så vægter det sociale aspekt højere end interessen.

Sanne Emilie 13 år: "Vi var en masse piger fra min klasse, men så var der ikke flere der gik til det og så synes jeg det var lige lidt kedeligt at være den eneste der gik til det... Hvis bare der var et par af pigerne der stadig gik til det, ville jeg også."

Andre har aldrig haft en stor interesse for spejder og det er derfor naturligt for dem at stoppe, når vennerne stopper. Havde vennerne fortsat, er det dog muligt at nogle var fortsat med spejderarbejdet, selv uden stor interesse for aktiviteten.

Aktiviteten fænger ikke

Spejder er ikke for alle. Ligesom med alle andre fritidsaktiviteter er det ikke alle børn og unge, som fatter interesse for aktiviteten. Undersøgelsen peger da også på, at en gruppe af børn starter til spejder for "at prøve det", men aldrig fatter interesse for aktiviteten og ender derfor i sidste ende med at stoppe igen.

Amalie 12 år: "Jeg tror, det kommer an på om man er til det eller ej. Jeg var ikke til det."

Denne frafaldsårsag dækker både over børn, som kun kortvarigt har gået til spejder, men også i nogle tilfælde op til et par år. Nogle få af de interviewede børn har en imponerende "fritidskarriere" bag sig, men har aldrig stødt på noget af interesse, som Naja og Janne nedenfor.

Naja 14 år: "Jeg har ikke nogen fritidssportsaktiviteter, fordi jeg har prøvet alt og der er ikke rigtigt noget der fanger. Jeg har gået til karate, håndbold, fodbold, svømning, gymnastik, badminton, tennis og spejder – alt hvad man kan næsten. Og der er ikke rigtigt noget, hvor jeg har tænkt yeah det er det jeg gerne vil lave."

Janne 13 år: "Jeg har gået til svømning, håndbold, fodbold, gymnastik og spejder. Jeg blev træt af det – det blev for ensformigt efter lang tid."

For størstedelen af børnene, som udtrykker manglende interesse for spejder som deres primære frafaldsårsag, gælder dog, at de har fundet sig en eller flere andre interesser som de holder ved i stedet for spejder. De interviewede børn og unge "shopper" derfor ikke nær så meget rundt mellem fritidsaktiviteter, som man kunne have frygtet, hvilket som bekendt blev beskrevet andetsteds i rapporten.

Ofte er denne gruppe af børn/unge blevet ansporet til at fortsætte til spejder i en periode af forældre, enten pga. princippet om at man ikke stopper midt i en sæson. Eller fordi forældrene mener, at spejderarbejdet er en sund interesse og fastholder børnene, indtil der ikke længere hersker tvivl om at barnet ikke er interesseret i at være spejder. Typisk er disse børn ikke glade for at "få jord under neglene" og vil helst undgå friluftaktiviteterne til spejder og kan i stedet bedre lide indendørsaktiviteter. Med andre ord, de er ikke interesserede i spejderaktiviteterne.

Janne 13 år om at være spejder: "Jeg brød mig egentlig ikke om det – de var meget udenfor og sådan og jeg er nok lidt bange for at få beskidte fingre."

Ronnie 12 år om at være spejder: "Jeg synes ikke det var så sjovt at lave knob og sådan noget. Vandre... Alle de der spejderting."

Praktiske årsager

Endelig er der nogle få interviewede børn, som ikke selv har fravalgt spejder, men hvor ydre omstændigheder har umuliggjort fortsat medlemskab.

Micha 14 år: "Jeg flyttede og var der ikke i et halvt år og så var det svært at komme tilbage igen."

Det har i et enkelt tilfælde drejet sig om en flytning, og i et par andre tilfælde været et spørgsmål om, at spejdergruppen er nedlagt enten pga. manglende leder eller manglende spejdere til at udgøre en gruppe, som i Henriks tilfælde nedenfor.

Henrik 14 år: "Spejder var godt nok jo, men der var simpelthen underskud, så de lukkede det.. Vi var sådan set kun tre."

Peter 13 år fortæller: "Lederen holdt op og så kunne man ikke gå til det længere.(...) Nu kan man godt gå til det igen, men jeg går ikke til det."

Både Micha og Peter har haft muligheden for at vende tilbage til spejderne senere, men ingen af dem har valgt at starte til spejder igen. Begge har fundet nye fritidsaktiviteter.

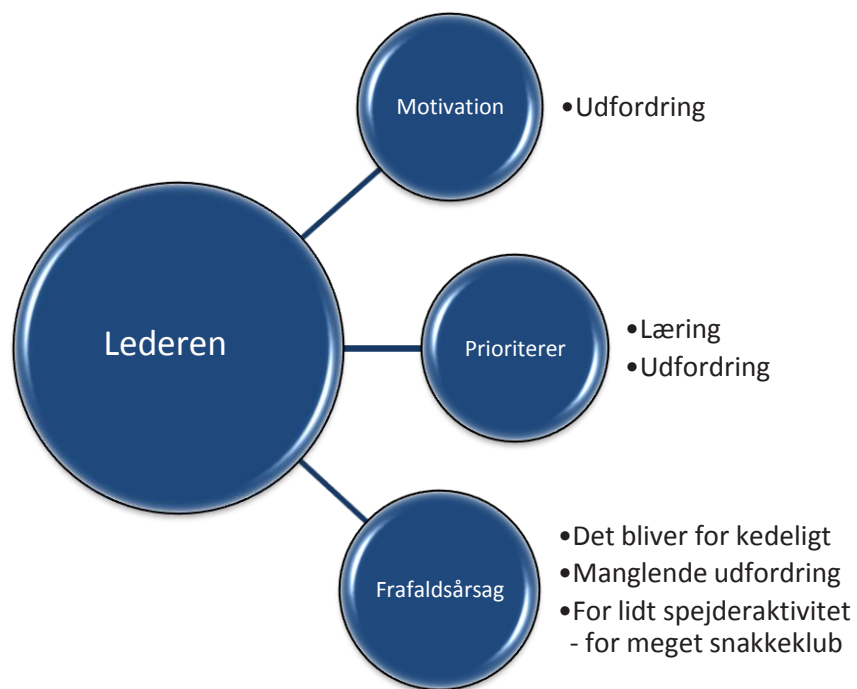

Årsagstyper/ arketyper

Baseret på ovenstående frafaldsårsager, er der identificeret fire årsagstyper (arketyper) af frafaldne spejdere. Årsagstyperne centrerer sig om hver frafaldsårsag med undtagen af "Praktiske grunde", da disse har været udenfor barnets kontrol og derfor ikke kan tilskrives bestemte karaktertræk. De enkelte årsagstyper er beskrevet via deres motivation, prioritering og væsentligste frafaldsårsag og derefter eksemplificeret.

Eftersom årsagen til børnenes frafald sjældent har været entydig, skal nedenstående årsagsprofiler ikke forstås som egentlige personprofiler, men nærmere et analytisk værktøj til videre arbejde. Derfor vil profilerne også i høj grad være overlappende.

Årsagsprofilerne er udformet på tværs af spejderkorps, køn, alder og geografi.

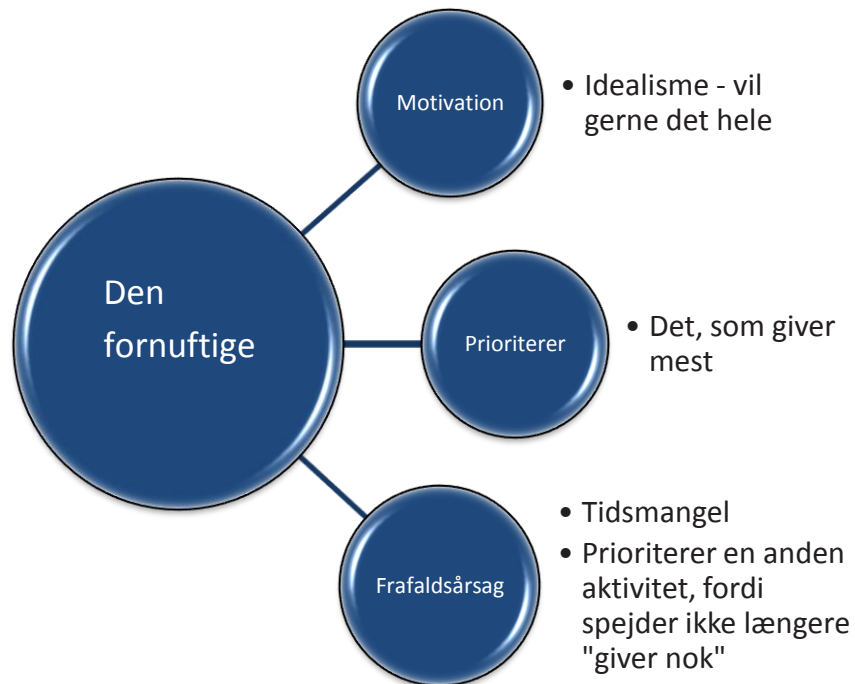

"Lederen"

Et typisk eksempel på en "Leder" er barnet, som har været spejder i mange år. Han/hun har været rigtig glad for det og har nydt at lære om friluftslivet og hvad det indebærer. Han/hun kan bedst lide lejrene, turene og de udendørs/fysiske aktiviteter. Det gode fællesskab, hvor man er der for hinanden og kan få nogle samtaler om ting, man ikke nødvendigvis har i andre sammenhænge, er også højt værdsat. Men udviklingen stopper på et tidspunkt og aktiviteterne begynder at gentages.

Den manglende udvikling kan skyldes at barnet rykker op i en ældre gruppe og har ikke længere nogen leder(e) – det er fedt til at begynde med, men udvikler sig hurtigt til at blive en snakkeklub, hvor de spiser kage hver gang.

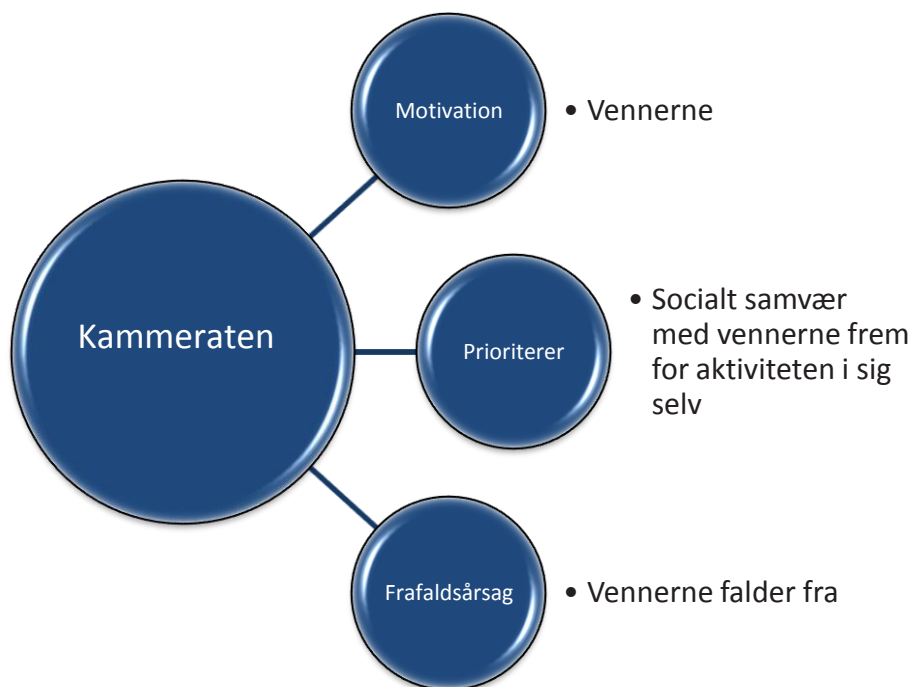
Eller det kan dreje sig om "dovne" ledere, der ikke formår at planlægge og udføre udviklende aktiviteter for gruppen. Udfaldet vil i alle tilfælde være, at barnet beslutter at bruge sin tid på noget andet end at bruge onsdag aften på at hyggesnakke og spise kage i spejderhytten.

"Den fornuftige"

"Den fornuftige" er typisk en travl ung dame/herre – ofte med mange fastlagte aktiviteter i løbet af en uge. "Den fornuftige" har mange interesser og vil dem alle sammen. Med tiden vil skole og lektier dog tage mere og mere tid. Samtidig er en eller to af aktiviteterne i løbet af ugen ofte sportsgrene, som med tiden og alderen kræver og fylder mere og mere. Til sidst er barnet nødt til at prioritere sin tid – ofte ansporet af forældrene – og vægtes sportsgrenen/anden aktivitet højere end spejder, fravælges spejder.

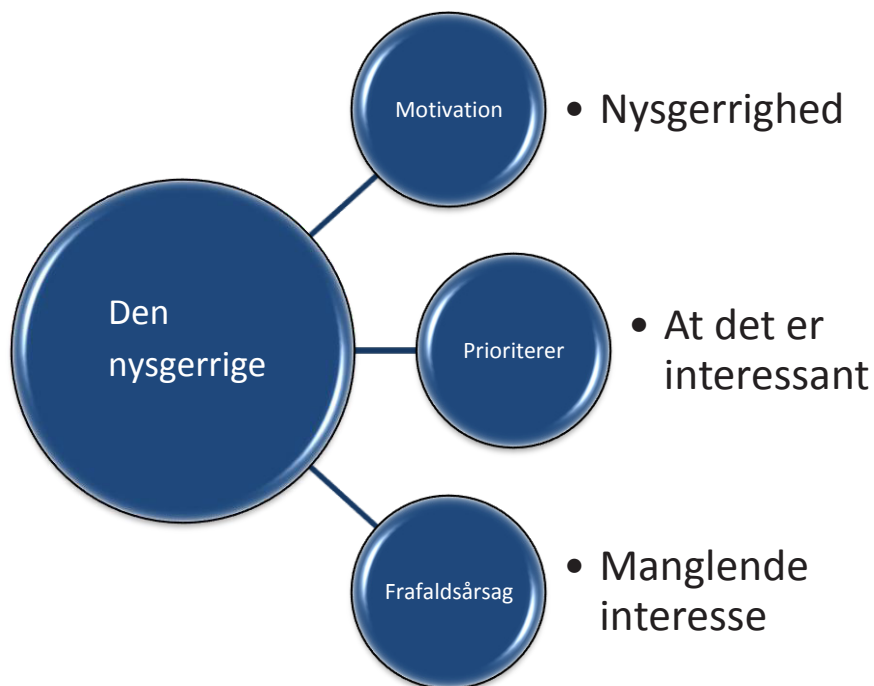
Eller det kan være et spørgsmål om sammenfald af tidspunkter for flere aktiviteter, hvor en anden aktivitet vælges frem for spejder. Spejderen har ikke en vigtig nok plads i barnets liv til at det tager forrang foran den anden aktivitet. Ofte handler fravalget af spejder for "Den fornuftige" til dels også om at spejder ikke længere er udfordrende og sjovt nok til at barnet/den unge vil bruge sin sparsomme tid på aktiviteten.

"Kammeraten"

"Kammeraten" er den meget sociale person, for hvem vennerne betyder alt – også i forhold til fritidsaktiviteter. Vennernes valg af fritidsaktiviteter har stor betydning for, hvad barnet/den unge selv vælger af fritidsinteresser – vælger alle vennerne at gå til spejder, badminton eller fodbold følger "Kammeraten" trop. Det vil med andre ord sige at samværet med vennerne til en aktivitet ofte er vigtigere end aktiviteten i sig selv, selv om interesse i aktiviteten selvfølgelig også til en vis grad er vigtig. Det sociale aspekt vægtes dog højere.

Lige så meget som vennerne har betydning for "Kammeratens" valg af fritidsaktiviteter, har vennerne betydning for fravalg af fritidsaktiviteter. Det vil sige, at stopper "Kammeratens" venner til spejder, stopper han/hun også – selv på trods af egentlig at være glad for at være spejder. Der findes derfor både "Kammerater", som har en reel interesse for spejderarbejdet og dem, som primært har været spejdere pga. vennerne.

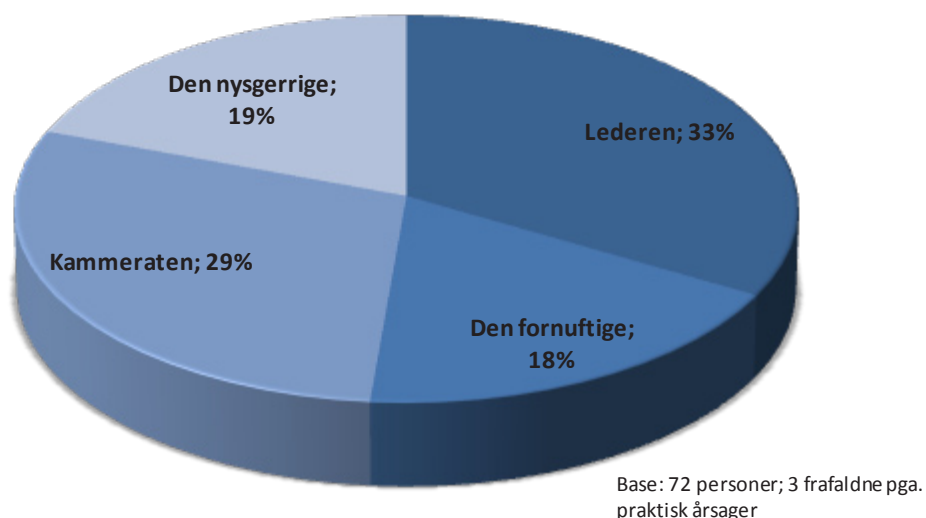
"Den nysgerrige"

"Den nysgerrige" prøver spejder af, for at se om det passer til ham/hende. Ofte bliver "Den nysgerrige" ansporet til at starte til spejder pga. venner eller familiemedlemmer som er/har været spejdere. Fanger spejderaktiviteten ikke interesse hos barnet/den unge, stopper man igen – uanset om venner/familie fortsat er spejdere eller ej.

Nogle er kun spejdere i en kort periode før de indser, at det ikke er for dem, mens andre har været spejdere i flere år. Dem, som har været spejdere i flere år, har ofte holdt ved pga. venner eller forældre, som har ansporet dem til at fortsætte. I sidste ende står det dog klart, at den unge ikke har interesse for spejderaktiviteten og "Den nysgerrige" falder fra.

I princippet vil alle nye spejdere starte med at være denne arketype; ingen vil på forhånd kunne vide, om spejder er det rette for dem eller ej. Det vil kræve at man afprøver det i en periode, og nogle vil herefter finde en interesse i spejderaktiviteten, andre vil ikke.

Et skøn over fordelingen af årsagstyperne

Et skøn over fordelingen af årsagsprofilerne

For at give et billede af, hvordan de ovenstående årsagsprofiler fordeler sig i forhold til hinanden, er der nedenstående lavet en skønsmæssig fordeling af profilerne. Fordelingen af årsagsprofilerne er et skøn foretaget af forskeren baseret på vurdering af hvert enkelt barn, der som sagt oftest angiver en kombination af årsager, som baggrund for frafaldet. Det skal understreges, at de interviewede børn ofte ikke utvetydigt kan placeres i den ene eller anden kategori, da de ofte angiver mere end en grund til deres frafald. Med andre ord, findes de omtalte årsagsprofiler sjældent i ren form i virkeligheden, ofte vil børnene have træk af to årsagsprofiler på samme tid. F.eks. kan børnene/de unge i virkeligheden være "Ledere, der mangler tid (Den Fornuftige)" eller "Nysgerrige Kammerater". Vurderingen er derfor lavet ud fra, hvad der lader til at være den primære årsag til frafald, på baggrund af børn og forældres udsagn. Derfor skal fordelingen af årsagsprofilerne ikke forstås som en absolut optælling af personprofiler, men derimod som en forsigtig indikator på, hvordan årsagstyperne kan fordele sig.

Fordelingen af årsagsprofilerne er lavet på tværs af korpserne.

Grafikken ovenover indikerer at der findes relativt mange "Ledere" blandt de frafaldne spejdere. Den næststørste gruppe er "Kammeraten" efterfulgt af "Den nysgerrige" og til sidst "Den fornuftige". Optimalt set burde der have været flest "Nysgerrige" blandt de frafaldne; dem, som prøvede spejder, men ikke fangede interesse for aktiviteten. Havde dette været tilfældet, kunne man have talt om et "ønsket frafald", idet denne gruppe af børn og unge ikke er af interesse for spejderkorpserne. Denne gruppe frafaldne kan ikke undgås, men på den anden side er der heller ikke noget der kan fastholde dem og derfor er de ikke interessante at bruge kræfter på for spejderkorpserne.

Den relativt store gruppe af "Ledere", som frafalder pga. manglende udfordringer, indikerer et generelt problem med for ensformige og kedelige aktiviteter, som ikke udfordrer børnene/de unge på længere sigt. Det lader ikke til at spejderkorpserne i dag i tilstrækkelig grad formår at fastholde de stærke og

selvstændige børn/unge, som er oprigtig interesserede i spejderaktiviteten og ønsker at lære og kontinuerligt blive udfordret via deres deltagelse.

Det samme gælder gruppen af "Fornuftige", der prioriterer andre aktiviteter og fravælger spejderbevægelsen, fordi den ikke giver dem nok. At denne gruppe fravælger spejder til fordel for andre aktiviteter, er endnu en indikering på, at børnenes/de unges tid ikke i tilstrækkelig grad er godt givet ud ved at deltage i spejderaktiviteten. Der lader igen ikke til at være indhold nok ved at være spejder til at det prioriteres højt nok.

Den relativt store gruppe af "Kammerater", vil højst sandsynligt ligeledes kunne nedbringes, hvis de to ovenstående grupper i højere grad fastholdes, idet "Kammeraterne" i høj grad følger deres venner, der meget muligt kan tilhøre en af de to ovenstående årsagsprofiler.

Ifølge ovenstående figur, om end der kan være overlap mellem profilerne, burde det være muligt for spejderkorpserne at yde en indsats for at fastholde langt størstedelen af de frafaldne spejdere. Dette er et arbejde, som skal foretages fremadrettet – dvs. korpserne kan sandsynligvis ikke "lokke" de allerede frafaldne spejdere tilbage, men de kan sætte ind for at forhindre fremtidige frafald blandt de ovennævnte årsagsprofiler.

Konklusion/anbefaling

På baggrund af analysen er det først og fremmest vigtigt at pointere, at spejderbevægelsen fortsat har sin berettigelse som fritidsaktivitet. At være spejder er lig med aktiviteter som skiller sig ud fra de andre fritidstilbud. Denne position bør spejderbevægelsen søge at fastholde og udvikle fremadrettet.

Langt de fleste af de frafaldne børn i undersøgelsen har været glade for deres tid som spejdere. Det, som børnene har nævnt, og som spejderbevægelsen bør fokusere fremadrettet på, er de aktiviteter spejderbevægelsen kan tilbyde som ikke tilbydes andre steder. Her tænkes primært på "friluftsaftiviteter", hvor udfordringerne øges kontinuerligt i takt med at børnene bliver ældre. Dvs. alle de aktiviteter, man umiddelbart forbinder med at være spejder.

Børnene/de unge vægter indholdet af spejderaktiviteterne meget højt, og der bør derfor fokuseres på dette. Analysen viser, at det er de "klassiske" udendørs spejderaktiviteter børnene og de unge ønsker flere af. Der tages afstand til for meget tid i spejderhytten med hyggesnak eller "skoleagtige" opgaver. Analysen peger desuden på, at frafaldsårsagen "Det blev kedeligt" med tilhørende årsagsprofil i form af "Lederen" tegner sig for en stor del af frafaldet. Dette viser tydeligt, at aktiviteterne ikke lever op til børnene/de unges forventninger, hvilket betyder at de keder sig og frafalder som konsekvens. Hovedpointen her er, at indholdet af spejderaktiviteten ikke formår at fastholde deres interesse på længere sigt. Der bør derfor lægges vægt på en rød tråd i aktiviteterne, så de færdigheder de lærer som små, ligger til grund for aktiviteter for de ældre grupper. Derudover bør for mange gentagelser af aktiviteter så vidt muligt undgås.

Det er derfor oplagt for spejderkorpsene at arbejde på at sammensætte aktivitetsplaner, der kontinuerligt udfordrer spejdernes færdigheder og modenhed. Dette vil højst sandsynligt kunne nedbringe frafaldet blandt "Lederne" og "De fornuftige", som er de to årsagsprofiler spejderbevægelsen bør have fokus på ifølge analysen. Disse to grupper har oprigtig interesse for spejderaktiviteten og vil gerne lære og udfordres, men det kræver som sagt, at der bliver sat ind i forhold til indholdet af spejderaktiviteterne.

Dette kræver naturligvis at der ligeledes bliver sat ind på ledelsesområdet og at der lægges vægt på

ledelsesudvikling hos spejderkorpserne. Lederne skal formå at skabe struktur omkring planlægningen af aktiviteter, men også have en interesse og indsigt i børnene/de unges liv, så den uformelle og mindre autoritative side af lederen træder frem. Børnene/de unge vil gerne høres og have medbestemmelse i forhold til de aktiviteter man laver i de enkelte grupper, men foretrækker samtidig en "voksen" som kan sætte rammerne om planlægningen.

Ved at fokusere det fremadrettede arbejde på aktivitetsplaner og ledelse, vil spejderkorpserne ifølge analysen i langt højere grad end tilfældet er i dag fastholde "Lederne" og "De fornuftige", som er de mest interessante årsagsprofiler at have for øje. Disse to grupper vil langt hen af vejen også kunne fastholde "Kammeraterne", da disse højst sandsynligt følger vennerne fra de to ovennævnte grupper.

I forhold til spejderbevægelsens image, giver analysen ikke anledning til at arbejde på det i første omgang. Indholdet er så at sige vigtigere end indpakningen. Derfor bør aktivitetsplaner og strukturen heromkring være førsteprioritet for spejderkorpserne i deres videre arbejde. Senere hen kan image muligvis være et interessant område at se nærmere på, men det kræver som sagt at der er blevet fokuseret på og arbejdet med aktiviteterne omkring spejderlivet først.

På baggrund af denne undersøgelse og analyse vil vi derfor anbefale spejderbevægelsen:

- At lave et aktivitetsprogram med en rød tråd, som følger børnene fra de er små til de er teenagere, således at de tillærte færdigheder bygger ovenpå hinanden og udfordringerne øges kontinuerligt med alder/modenhed. Undgå så vidt muligt gentagelser af aktiviteter og for meget indendørs opgavearbejde. I stedet bør vægten lægges på friluft aktiviteter, og aktiviteter, som umiddelbart forbindes med spejderlivet. Spejderkorpserne kan i denne forbindelse med fordel inddrage spejdernes egne aktivitetsønsker.
- At have fokus på ledelsesudvikling i forbindelse med ovenstående, så den enkelte spejderleder er godt rustet til at kunne planlægge og strukturere aktiviteter for spejderne, der udfordrer og udvikler børnene/de unge. Samtidig er det vigtigt at lederen er lydhør og forstående overfor de unge.
- At have blik for alderssammensætningen i de enkelte spejdergrupper, så børnene/de unge ikke føler sig hverken for "voksne" eller for unge i forhold til gruppen og dens aktiviteter.

De ovenstående anbefalinger vil ifølge undersøgelsen kunne nedbringe frafaldet betydeligt. På længere sigt kan spejderkorpserne eventuelt foretage en imageundersøgelse og sætte ind på dette område, skulle det være relevant.

Litteratur

Illeris, Knud –Katznelson, Noemi – Nielsen, Jens Christian – Simonsen, Birgitte – Sørensen, Niels Ulrik 2009: Ungdomsliv – mellem individualisering og standardisering. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Nielsen, Jens Christian – Højholdt, Andy – Simonsen, Birgitte 2004: Ungdom og foreningsliv – Demokrati, fællesskab og læreprocesser. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

